

XXIV-İLETİŞİM

HABERLEŞME

Haberleşme 21 yüzyılın en gelişen sektörüdür. Eskiden iki kasaba arasındaki olaylar birkaç gün sonra ancak öğrenilebilirken, günümüzde dünyanın bir ucundaki bir olay dakikalar içinde dünyanın diğer ucunda duyulabilmektedir. Haberleşmede iletişim teknolojisindeki hız büyük bir gelişme içindedir. Telsiz, telefon, faks, internet, televizyon, uydular hep son yıllarda kullanıma verilen iletişim ve haberleşme araçlarıdır.

İzcilerde hem izcilik yaşamlarında hem de evlerinde çağın gelişmelerinden büyük ölçüde faydalanmaktadırlar. Ancak eski haberleşme tekniklerini öğrenmek ve uygulamak izciliğin bir parçası olmaya devam edecektir.

Günümüzde bilgisayar ve internet hayatın parçası olmuştur. Bu özellik her gün daha da artan bir tempoda devam etmektedir. Bilgisayar ve internetin izcilikte de kullanımı çok yaygınlaşmaya başlamıştır.

BİLGİSAYAR

1950 lerde ilk yapılan örnekleri odalara sığmayan bilgisayarlar artık bizimle birlikte kamplara bile geliyor. Bilgisayar artık hayatın ve izciliğin vazgeçilmez bir parçası. Yıllık programdan izci tescil belgelerine, kamp programından izci mali bilgiler defterine kadar artık herşey bilgisayarlarla yapılıyor. Hele internet kanalıyla başta JOTI olmak üzere tüm dünya izciliği elinizin altında.

İNTERNET

Bütün dünya izciliği artık size bir düğmeye basmak kadar yakın. Yapacağınız iş bilgisayarınızla internete bağlanmak ve <http://www.izcilikfederasyonu.org> yazmak. İşte bu kadar kolay. İzcilikle ilgili her şey elinizin altında. İnternet sayesinde artık izcilik federasyonunun yıllık programını aramak zorunda kalmayacak, izci ünitesi kurmak için nelerin gerektiğini il temsilcisine sormayacak, izci kampınızın resimlerini diğer ünitelere göstermek için çoğaltmak zorunda kalmayacaksınız.

İnternet, bugün tüm dünyada değişik özellik ve kapasitede yaklaşık on milyon adet bilgisayarı birbirine bağlayan bir bilgisayar ağıdır (computer network). Bu sayı her geçen gün binlerle artmaktadır. Bilgisayar ve iletişim dünyasında bir devrim yaratan internet, her yaştan ve her sınıftan insanın ilgisini çekmektedir. Günümüzde yaklaşık 500 milyon kişinin interneti kullandığı tahmin edilmektedir. Bu sayının önümüzdeki yıllarda katlanarak artacağı tartışılmaz bir gerçektir. İnternetin çok geniş bir kullanıcı profiline ve kitlesine sahip olmasında en önemli etken, bu ağ üzerinde her türlü bilginin sansüre uğramadan (veya oldukça az sansüre uğrayarak aktarılabilmesidir.)

İnternet ilk bilgisayar ağlarından olan Arpanet'in 1990'li yıllarda yaygınlaşması sonucu ortaya çıkmış bir bilgisayar ağıdır. Türkiye'nin internet'e bağlanması TÜBİTAK ve ODTÜ'nün birlikte yürüttükleri bir proje kapsamında Ekim 1992 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu proje kapsamında ilk önce, internet teknolojilerini hemen kullanabilecek yazılım ve donanım altyapısına sahip akademik kuruluşların bağlantısı gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada kamu sektörü, özel sektör, askeri ve diğer kuruluşlar arasında internetin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır.

İnternetin Kullanım Alanları ve Şekli:

İnternet, temelde elektronik haberleşme/bilgi aktarım ortamıdır. İnternette bilgisayarlar arasında bilgi aktarma yöntemlerini anlatabilmek (anlayabilmek) için öncelikle, internette adresleme mekanizmasını anlamak gerekir. İnternet üzerindeki her makinenin 4 byte'lik biricik (unique adresi) bulunmaktadır. Bilgisayarların adreslenmesinde, noktalı gösterim (dotted notation) adı verilen bir ifade yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntemde her betve arasında bir nokta bulunmaktadır. Buna göre internet üzerinde bir adres X.Y.W.Z. şeklinde gösterilmektedir. Burada X, Y,W ve Z sembolleri 1 byte'a (yani onlu sistemde 0–256 arasında bir sayıya) karşılık gelmektedir. Örnek verilecek olursa herhangi bir kuruluşun Word İde Web (www) sunucusunun(server) internet adresi 145.142.232.3'tür. Noktalı gösterim yöntemi, insan hafızası açısından hatırlanması çok kolay olmadığından, internet üzerindeki makinelerin adreslenmesi için sistematik bir isimlendirme yöntemi geliştirilmiştir. Örneğin yukarıda verilen 145.142.232.3 numaralı Osta web sunucusunun bu gösterimdeki adlandırması "www.osta.org.tr" şeklinde olabilir. Burada "tr" kısaltması bu bilgisayarın Türkiye'de bulunduğunu belirtmek için kullanılır. Adreslerin sonunda genellikle ülke kısaltmaları bulunur. Aşağıda interneti kullanan bazı ülkeleri ifade etmek için kullanılan kısaltmalar verilmiştir:

uk İngiltere

esp İspanya

Fr Fransa

br Brezilya

Jp Japonya

au Avusturya

Ru Rusya

de Almanya .

İnternetin oluştuğu (geliştirildiği) Amerika bu duruma bir istisna oluşturmaktadır. Bu ülkedeki isimler en son bölümde (usa) gibi bir ek almazlar.

Yukarıda verilen örnek adresteki "org" kısaltması makinenin kullanıldığı organizasyonun özelliğini belirtmek için kullanılır. Aşağıda internet üzerindeki kurum/organizasyonun türlerini sınıflandırmada kullanılan kısaltmalar ile bu kısaltmaların anlamları verilmiştir.

edu : Eğitim kurumlarını ifade etmek için kullanılır.

gov : Devlete bağlı kurumları ifade etmek için kullanılır.

mil : Askeri kurumları ifade etmek için kullanılır.

org : Kar amacı gütmeyen kurumları/organizasyonları ifade etmek için kullanılır.

com : Ticari kurumları ifade etmek için kullanılır.

net : Ağ (network) hizmeti veren kurumları/organizasyonları ifade etmek için kullanılır.

Verilen örnekteki, "org" kısaltması kurum organizasyonu ifade etmek için kullanılan bir kısaltmadır. Bu kısım birden fazla parçadan oluşabilir.

İnternet üzerindeki makineleri adlandırmada kullanılan gösterimde son parça (yukarıda verilen örnek için konuşulacak olursa www) makine ismine karşılık gelmektedir. Makinelerin isimlendirilmesinde kurumlar/organizasyonlar tamamen serbest olmakla birlikte internet üzerindeki bilgisayarların isimlendirilmesinde aşağıda verilen isimler sıkça kullanılmaktadır.

Kısaltma Anlamı

www : Web servisi veren bilgisayarları isimlendirmek için kullanılır.

ftp : Dosya aktarım (file transfer) servisi veren bilgisayarları isimlendirmek için kullanılır.

İnternet yüzü aşkın protokolden oluşmaktadır. Bu protokollerin her biri bir servise karşılık gelmektedir. Burada sadece çok kullanılan internet servisleri hakkında bilgi verilecektir.

İLETİŞİM SERVİSLERİ

Elektronik Posta (e-mail):

İnternet üzerinde en temel iletişim servisi elektronik postadır. Elektronik posta, internet üzerindeki bir kullanıcının başka bir kullanıcı ile yazılı olarak haberleşmesini olanaklı kılan bir teknolojidir. Bu teknoloji ile düz metnin yanı sıra kullanıcılar kendi dosyalarını e-mailleri ile ilişkilendirerek gönderebilir. İnternet üzerinde her bilgisayarın bir adresi olduğu gibi, e-mail servisini kullanacak her kullanıcının da bir e-mail adresi bulunmaktadır. Bir kullanıcının e-mail adresi, kullanıcı belirteci (identifikatör) ve kullanıcı hesabının (account) bulunduğu makine adresinin '@' işareti ile birleştirilmesinden oluşur. Örneğin İzcilik Federasyonu Bilgi İşlem Merkezi yöneticisinin e-mail adresi "tif@izcilikfederasyonu.org"dur.

Tartışma Listeleri:

Tartışma listeleri bir grup internetin kullanıcısının belirli bir konu hakkında tartışmak, bilgi edinmek, sorunlarını dile getirmek ve sorunlarına çözüm bulmak için oluşturdukları topluluklardır. Bu listelerde üyelik mekanizması kullanılmaktadır. Tartışma listesine gönderilen bir mesaj otomatik olarak tüm üyelere gönderilmektedir.

Elektronik Sohbet (IRC):

IRC (İnternet Relay Chat), iki veya daha fazla kişinin internet üzerinde aralarındaki mesafe ne olursa olsun gerçek zamanlı olarak birbirlerine mesaj gönderip alabildikleri bir konuşma ortamıdır. Kullanıcılar belirli bir konuyu tartışabilecekleri gibi bu servisi sohbet amaçlı da (ki genellikle böyledir) kullanabilir.

Dosya Aktarım (FTP) Servisi:

İnternetin sağlamış olduğu bir diğer faydalı servis, dosya aktarım servsidir. Bu servisten yararlanmak için kullanıcılar Dosya Aktarım Sunucusu (FTP Server) olarak adlandırılan bilgisayarlara bağlanır ve yetkileri doğrultusunda bu bilgisayarlardan istedikleri dosyaları çekerler veya dosyalarını bu bilgisayarlar üzerine aktarırlar.

Dosya Aktarım Sunucularında, genellikle ilgili bilgisayar üzerinde hesabı olmayan kullanıcıların erişimlerini de olanaklı kılmak için "anonymouse" adlı kullanıcı hesabı bulunmaktadır. Bu kullanıcı sunucular üzerindeki dosyaları sadece okuma yetkisine sahiptir. Bu hesabın genellikle parolası bulunmamaktadır. Ancak pek çok bilgisayar doğruluğunu kontrol etmese de kullanıcının e-mail adresini parola olarak girmesini istemektedir. Bu nedenle "anonymouse" erişim hakkı tanınan bir bilgisayara girildiğinde parola sorulması durumunda kullanıcının e-mail adresini girmesi faydalıdır.

Aşağıda bazı önemli dosya aktarım sunucularının adresleri verilmiştir.

Sunucu Adı: Adresi:

Microsoft Ftp Sunucusu : ftp.microsoft.com ,

Hacettepe Üniversitesi Ftp Sunucusu : ftp.hun.edu.tr

Boğaziçi Üniversitesi Ftp Sunucusu : ftp.boan.edu.tr.

Uzak Sanal Bağlantı Hizmeti (Telnet):

İnternet ile bir kullanıcı bağlanacağı makinenin coğrafi pozisyonu ne olursa olsun, eğer ilgili makine üzerinde hesabı (account) var ise ve ilgili makine de internete bağlı ise bu makineye bağlanabilir ve sanki o makine üzerindeymiş gibi istediği komutları çalıştırabilir. Örneğin; bir programcı hazırladığı program üzerinde, işyerine gitmeden değişiklikler yapabilir, bir öğrenci bilgisayar ödevini okula gitmeden yapabilir, bir araştırmacı istediği bir makaleyi ilgili kütüphaneye bağlanarak arayabilir. Tüm bu işlemler, işgücünün coğrafi pozisyonu ne olursa olsun, etkin bir şekilde kullanımını sağlar. İnterneti yaygın olarak kullanan ülkelerde insanlar, bu servis sayesinde evlerini ofis gibi kullanabilmektedir.

“Word İde Web (www)” Servisi:

İnternetin bugünkü yaygın kullanıma ulaşmasında en önemli katkıyı Word İde Web (www) sağlamıştır. Bu servis ile interneti kullanan tüm kişi ve organizasyonlar kendilerini tanıtmak için resim, görüntü, ses gibi çoklu ortam (multimedia) öğelerini de kullanarak web sayfaları hazırlayabilmektedir. Bu sayfaları kullanıcılarda tarayıcı (browser) adı verilen yazılımları kullanarak gezabilmektedir. Kullanıcılar için değişik tarayıcı yazılımı seçenekleri bulunmaktadır. Tarayıcı yazılımlarına örnek olarak Microsoft İnternet Explorer, Netscape Communicator, Mozilla gösterilebilir.

Bugün web üzerinde kullanıma sunulmuş her türlü bilgi bulunmaktadır. Kullanıcıların bilmesi gereken tek şey bağlanacakları web sunucusunun adresini bilmektir. Eğer kullanıcı bağlanacağı sunucusunun adresini bilmiyorsa, yine de çaresiz değildir. Çünkü internet üzerindeki siteleri içeriklerine göre sınıflandıran özel arama makineleri (search engine) bulunmaktadır. Bu arama makinelerinde varılan kategorilere göre aradığımız sitelere ulaşabileceğimiz gibi anahtar kelimeler kullanarak aramalar yapabiliriz. İnternete sıkça kullanılan arama sitelerinden bazılarının adresleri aşağıda verilmiştir:

Arama Makinesi: Adresi:

Google Arama Makinesi: <http://www.google.com.tr>

Yahoo Arama Makinesi: <http://www.yahoo.com>

Dijital Altavista Arama Makinesi: <http://www.altavista.digital.com>

Lycos Arama Makinesi: <http://www.lycos.com>

Web üzerinde organizasyonlar, interneti tanıtım işlemi dışında elektronik ticaret yapmak içinde kullanılmaktadır. Artık internet kullanıcıları evlerinden yâda ofislerinden ayrılmadan yemeklerini sipariş edebilmekte, marketten alışveriş yapabilmekte, dergi ve gazeteleri okuyabilmektedir. Bu listeyi birkaç sayfa daha uzatmak mümkündür. Çünkü internetin ticari kurumlara da açılmasından sonra, güncel hayatta yapılan tüm ticari işlemler internete aktarılmaya başlanmıştır. İnternet üzerinden alışveriş ile ilgili bazı güvenlik

sorunlarının olduğunun bilinmesi dahi bu hızlı gelişmeyi yavaşlatamamıştır. Aşağıda internet üzerindeki bazı önemli web adresleri verilmiştir.

Web Sayfası: Adresi:

Türkiye İzcilik Federasyonu Web Sayfası <http://www.izcilifederasyonu.org>

Hacettepe Üniversitesi Web Sayfası <http://www.hun.edu.tr>.

Microsoft Corporation Web Sayfası <http://www.microsoft.com>

Ücretsiz (Shareware) Yazılımlar Web Sayfası <http://www.shareware.com>

Disney Web Sayfası <http://www.disney.com>

Demokrasi Vakfı Web Sayfası <http://www.demokrasivakfi.org.tr>